

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản và thực hiện các yêu cầu bên dưới:

GIÀN BẦU TRƯỚC NGÕ

(Trích)

(Lược một đoạn: Nội ra thành phố thăm nhà “tôi”, trồng một giàn bầu. Mới đầu cả nhà đều thích thú với với món canh bầu dân dã, nhưng sau đó, trừ “tôi” cả nhà đều thấy chán nản và phiền phức vì sự xuất hiện của giàn bầu. Sau này, bố đón hẳn nội ra thành phố. Để khỏa lấp nỗi nhớ quê cùng nỗi buồn khi sống trong căn nhà quá rộng đến mức người thân hiếm khi được chạm mặt nhau, nội tìm niềm vui trong căn bếp với đủ các loại bánh quê, và nội trồng bầu ngày một nhiều lên...)

Mùa này nhiều trái bầu khô, nội hái vào móc ruột ra, lấy cái vỏ mỏng mịn gọt. Lâu lâu nội đưa lên nhìn, nheo nheo mắt. Tôi hỏi, nội gọt gi. Nội cười, đưa cho tôi mảnh vỏ dày hình trái tim nhỏ xíu.

- Mặt dây chuyền cho tụi nhỏ đeo.

Tôi không nén được xuýt một tiếng.

- Thời này ai đeo mấy thứ này, nội làm chi mất công.

Trong đôi mắt đùng đục của bà, tôi thấy có một nỗi buồn sâu kín. Con chị bếp dưới quê lên, bà gói dúi vào tay nó mấy mảnh bầu. Con nhỏ hớn hờ, vui thiệt là vui. Cũng niềm vui ấy, con bé bán vé số lớn lên cười: "Bà đẽo đẹp ghê ha". Hôm sau tôi thấy nó xúng xính xỏ cọng chỉ vào, đeo tòn ten trước cổ lạ lẫm. Hình như tôi ngấm vàng ròng, cảm thạch quen rồi. Tôi xin, bà móm mém cười: "Bà để dành cho bay cái đẹp nhất nè".

Tôi gói trái tim xíu xíu kia bỏ vào ngăn tủ, chị Lan trông thấy giành "cho chị đi". Tôi lắc đầu. Chị giận bảo "chị cóc cần, ở chợ bán hàng khối". Nhưng rồi chị quay về nài nỉ tôi. Lần đầu tiên, tôi thấy món quà của nội dễ thương đến thế.

Giàn bầu vẫn trước ngõ. Cha tôi đã thôi khó chịu, hay bực dọc riết rồi chai đi, chẳng biết bực là gì nữa. Nhưng khách đến nhà, ai cũng khen "anh ba có giàn bầu đẹp thiệt". Họ sẫm soi, từng mảng lá cuống hoa. Khách nước ngoài còn kẻ má bên trái bầu xanh lún phún lông tơ mà chụp hình kỷ niệm. Mấy anh chị sinh viên đạp xe ngang dừng lại nhìn đầu đầu qua rào rồi kháo nhau "nhớ nhà quá, tụi mày ơi". Chiều chiều, tôi ra giàn bầu xanh rượi, mơ màng nghe con ong vò vẽ trên từng phiến lá, chớp mắt nhìn chim sâu lách rích chuyển cành, chuồn chuồn rồi bướm rồi hoa thi nhau nở chấp chới. Bà nội tôi yếu hơn trước, mùa mưa bắt đầu lướt lướt đi qua. Ông chủ tịch đến chơi nhà, ôm chầm lấy nội, lắc lắc "lúc này má khoẻ không?" Nội cười xoà mà nghe nghẹn nghẹn "khoẻ, má khoẻ". Cha tôi sai chị bếp mang rượu thịt ra, ông chủ tịch khoát tay:

- Thôi, chú bảo chị ấy nấu canh bầu ăn.

Cha hăng mặt. Chị bếp lúi húi gọt bầu, mùi nước canh xông vào mũi thơm lừng. Ông chủ tịch day qua bà nội khoe "lâu quá không ăn canh bầu rồi, má!". Nội cười: "Má nhớ bay thích nhất là ăn bầu nấu tép bạc." Cha tôi dợm mình "để con đi mua tôm." Ông chủ tịch ấn vai,

bảo "thôi, chú cứ ngồi xuống, anh thèm lắm rồi, không chờ chú được đâu". Hôm ấy cả nhà tôi ăn lại bát canh ngày xưa, nghe ngọt lịm lịm lưỡi. Chị bếp ngó nội, khoái chí cười đầy hàm ý. Hình như nội tôi vui.

Giàn bầu thưa hẳn đi. Cái giồng lạ thật. Nắng bao lâu vẫn xanh tốt, mới mưa dầm lại héo dây. Tôi đập vỡ trái bầu khô, lấy hạt ra uôm. Mùa mưa dữ dội, nội tôi bệnh, bà bị chứng tai biến não. Nội lơ ngơ, đã cười đã khóc thì không sao dừng được, tay run rẩy cầm ca nước, bát cơm cũng khó. Trời đổ mưa, sấm giật âm âm, nội thều thào nhắc:

- Sắp nhỏ đừng hứng nước mưa đầu mùa, hỏng tốt. Chà, mưa vậy ngập đồng rồi, ngâm giồng gieo mạ đi thôi.

Bà nội lần thơ lần thân rồi, mà hình như bà chỉ nhớ về quá khứ. Nội hay ra ngoài hiên, chăm chăm nhìn giàn bầu đang run rẩy trong gió. Bà ngồi đấy lặng lẽ, thần thờ, như chờ một tiếng vạc sành, một tiếng ếch kêu. Tay bà lạnh ngắt, tôi chạy vào phòng lấy lọ dầu thoa, vẫn thấy mảnh bầu trái tim màu vàng trong ngăn kéo, cái màu vàng như của rạ, của lúa, như của mái nhà lá nhỏ lơ phơ dưới nắng chiều. Giàn bầu vẫn trước ngõ, có kẻ đi qua kêu lên, "tôi nhớ nhà". Cha tôi bảo: "Có thể bứt người ta ra khỏi quê hương nhưng không thể tách quê hương ra khỏi trái tim con người." Và cha tôi lại nói đúng. [...]

(Truyện ngắn Nguyễn Ngọc Tư)

Chú thích:

Nguyễn Ngọc Tư sinh năm 1976 tại Đầm Dơi, Cà Mau. Là nữ nhà văn trẻ của Hội nhà văn Việt Nam. Với niềm đam mê viết lách, chị miệt mài viết như một cách giải tỏa và thể nghiệm, chị biết rằng chị muốn viết về những điều gần gũi nhất xung quanh cuộc sống của mình. Giọng văn chị đậm chất Nam bộ, là giọng kể mềm mại mà sâu cay về những cuộc đời éo le, những số phận chìm nổi. Cái chất miền quê sông nước ngấm vào các tác phẩm, thấm đẫm cái tình của làng, của đất, của những con người chân chất hồn hậu nhưng ít nhiều gặp những bất hạnh.

Câu 1. Câu chuyện được kể theo điểm nhìn của nhân vật nào? (0,5 điểm)

Câu 2. Theo văn bản, khi được nội đưa cho mảnh vỏ dầy hình trái tim nhỏ xíu, phản ứng của nhân vật "tôi" ra sao? (0,5 điểm)

Câu 3. Các chi tiết "Chiều chiều, tôi ra giàn bầu xanh rượi, mơ màng nghe con ong vò vẽ trên từng phiến lá, chớp mắt nhìn chim sâu lách rích chuyển cành, chuồn chuồn rồi bướm rồi hoa thi nhau nở chấp chới", "Tôi đập vỡ trái bầu khô, lấy hạt ra uôm" cho thấy nhân vật "tôi" có tình cảm như thế nào với giàn bầu của nội? (1,0 điểm)

Câu 4. Em đồng tình hay không đồng tình với câu nói của người cha "có thể bứt người ta ra khỏi quê hương nhưng không thể tách quê hương ra khỏi trái tim con người"? Vì sao? (Trả lời trong khoảng 5 - 7 dòng) (1,0 điểm)

Câu 5. Thông điệp mà em rút ra được từ tác phẩm trên? (trả lời trong một đoạn văn từ 7 - 10 dòng) (1,0 điểm)

PHẦN II. VIẾT(6,0 điểm)

Từ văn bản "Giàn bầu trước ngõ"- Nguyễn Ngọc Tư, viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bàn về sự cần thiết của việc nâng niu những điều bình dị trong cuộc sống.

Hết

ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM

Môn: Ngữ văn, lớp 11

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4,0
	1	- Câu chuyện được kể theo điểm nhìn của nhân vật “Tôi” Hướng dẫn chấm: <i>- Học sinh trả lời như đáp án: 0,5 điểm.</i> <i>- Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.</i>	0,5
	2	Theo văn bản - Khi được nội đưa cho mảnh vỏ dày hình trái tim nhỏ xíu , phản ứng của nhân vật “tôi” là: “Tôi không nén được xuy một tiếng: - Thời này ai đeo máy thứ này, nội làm chỉ mất công.” Hướng dẫn chấm: <i>- Học sinh trả lời như Đáp án: 0,5 điểm.</i> <i>- Học sinh trả lời ½ ý : 0,25 điểm.</i> <i>- Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.</i>	0,5
	3	Tình cảm của nhân vật “tôi” với giàn bầu của nội: - Nhân vật “tôi” tìm thấy niềm vui và hạnh phúc từ giàn bầu của nội. - Gắn bó, trân trọng, yêu mến, có ý thức giữ gìn và chăm sóc giàn bầu. Hướng dẫn chấm: <i>- Học sinh trả lời như đáp án hoặc có cách diễn đạt tương đương: 1,0 điểm.</i> <i>- Học sinh trả lời chưa rõ ý : 0,25 – 0,75 điểm.</i> <i>- Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm. .</i>	1,0

4	<p>Em đồng tình hay không đồng tình với câu nói của người cha “có thể bứt người ta ra khỏi quê hương nhưng không thể tách quê hương ra khỏi trái tim con người”</p> <p>Cách 1:</p> <p>Đồng tình: Quê hương là nơi mỗi người được sinh ra và lớn lên. Quê hương gắn liền với những kỉ niệm của tuổi thơ, với những người mình yêu thương. Vì một lí do nào đó con người có thể rời xa quê hương nhưng tất cả những kỉ niệm êm đềm từ quê hương sẽ luôn neo đậu trong trái tim của họ)</p> <p>Cách 2:</p> <p>Không đồng tình: Nếu quê hương gắn với những kỉ niệm đau buồn, gắn với những con người gây ra đau khổ cho mình thì họ lại không muốn nhớ đến quê hương.</p> <p>Cách 3: Vừa đồng tình vừa không đồng tình (diễn đạt theo ý tổng hợp từ 2 cách trên)</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <p>- Học sinh trả lời như đáp án hoặc có cách diễn đạt tương đương: 1,0 điểm.</p> <p>- Học sinh trả lời chưa rõ ý : 0,25-0,75 điểm.</p> <p>- Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm.</p>	1,0
5	<p>Thông điệp tâm đắc nhất em rút ra từ tác phẩm: Có thể lựa chọn thông điệp:</p> <p>+ Cần phải quan tâm thấu hiểu những tình cảm, suy nghĩ của người già để các thành viên trong gia đình có thể hòa hợp với nhau</p> <p>+ Dù đời sống có hiện đại đến đâu cũng đừng quên giữ gìn những nét đẹp bình dị của cuộc sống.</p> <p>+ Dù đi đâu, về đâu, con người cũng cần phải nhớ và trân trọng những kỉ niệm đã từng gắn bó với quê hương mình.</p> <p>...</p> <p>Hướng dẫn chấm:</p> <p>- Học sinh trả lời như đáp án hoặc có cách diễn đạt tương đương: 1,0 điểm.</p> <p>- Học sinh trả lời chưa rõ ý của: 0,5 điểm.</p> <p>- Học sinh trả lời không đúng: không cho điểm</p>	1,0
II	VIẾT	6,0
	a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận xã hội	0,25

	<p><i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận</i></p> <p>Viết bài văn nghị luận xã hội về vấn đề cần phải nâng niu những điều bình dị của cuộc sống được gợi ra trong tác phẩm “Giàn bầu trước ngõ”</p>	0,5
	<p><i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i></p> <p>Thí sinh có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần giới thiệu được vấn đề cần bàn luận, hệ thống luận điểm chặt chẽ, lập luận thuyết phục, sử dụng dẫn chứng hợp lí.</p> <p>Sau đây là một số gợi ý:</p> <p>I. MỞ BÀI (0,5 điểm)</p> <p>- Giới thiệu văn bản “Giàn bầu trước ngõ” từ đó dẫn dắt vào vấn đề cần bàn luận: phải nâng niu những điều bình dị của cuộc sống</p> <p>II. THÂN BÀI (3,5 điểm)</p> <p>a, Phân tích văn bản để rút ra ý nghĩa của việc cần phải nâng niu những điều bình dị trong cuộc sống (0,75 điểm):</p> <p>- Ví dụ:</p> <p>+ Con chị bếp, con bé bán vé số vui vẻ với đồ chơi từ vỏ bầu khô, những vị khách thích thú với giàn bầu.</p> <p>+ Cả nhà “tôi” đã chấp nhận sự hiện hữu của giàn bầu trong cuộc sống của gia đình mình: ba đã không còn khó chịu, “tôi” còn tìm thấy niềm vui, hạnh phúc từ giàn bầu, muốn ươm giống cho nó. Cả nhà dường như đã ý thức được giá trị tinh thần mà giàn bầu đem lại – cái điều bình dị trong cuộc sống mà bấy lâu họ bỏ lỡ.</p> <p>b, Sự cần thiết của việc nâng niu những điều bình dị trong cuộc sống (2,0 điểm):</p> <p>1, Giải thích (0,25 điểm):</p> <p>Trân trọng những điều bình dị quanh ta là việc chúng ta yêu thương, nâng niu những điều nhỏ nhất nhất trong cuộc sống, từ đó thêm yêu cuộc sống của mình và sống yêu thương, có ý nghĩa hơn .</p> <p>2, Biểu hiện (0,5 điểm):</p> <p>+ Người biết nâng niu những điều bình dị là người luôn trân trọng từng khoảnh khắc, từng kỉ niệm, từng giá trị vật chất hoặc tinh thần dù là bé nhỏ</p> <p>+ Họ còn là những người biết yêu thương, quan tâm đến những người thân yêu : gia đình, bạn bè, người thân...</p> <p>3, Ý nghĩa của việc nâng niu những điều bình dị trong cuộc sống (1,25 điểm):</p>	4,5

	<p>- Đối với bản thân:</p> <p>+ Ta sẽ cảm nhận cuộc sống bằng một trái tim tràn đầy năng lượng tích cực, tràn đầy niềm vui, sống với nhiệt huyết và luôn cảm thấy cuộc đời tươi đẹp.</p> <p>+ Việc nâng niu những điều bình dị giúp con người sống chậm lại, cảm nhận niềm vui từ những giá trị gần gũi. Ta biết trân trọng những người bên cạnh ta, thấu hiểu và lắng nghe những điều trong sâu thẳm trái tim họ. Đó chính là sợi dây gắn kết con người lại với nhau trong tình thương yêu và sẻ chia. Những điều tưởng chừng nhỏ bé nhưng chính là chất liệu làm nên cuộc đời ý nghĩa và trọn vẹn.</p> <p>...</p> <p>- Đối với xã hội:</p> <p>Những điều bình dị nếu được nâng niu trân trọng sẽ đem lại giá trị tinh thần to lớn, góp phần làm cho xã hội văn minh, tốt đẹp.</p> <p><i>(Dẫn chứng)</i></p> <p>4, Phản đề (0,25 điểm):</p> <p>- Phê phán những người chưa biết trân trọng những điều bình dị trong cuộc sống, chạy theo tiền tài, địa vị, công danh để rồi bỏ quên những giá trị tốt đẹp của hiện tại.</p> <p>5, Bài học nhận thức và hành động (0,5 điểm):</p> <p>- Nâng niu những điều bình dị trong cuộc sống là điều vô cùng cần thiết.</p> <p>- Trân trọng, bảo vệ những giá trị vật chất và tinh thần bình dị trong cuộc sống</p> <p>- Sống lạc quan, yêu đời</p> <p>- Dành nhiều thời gian hơn cho gia đình, bạn bè, những người thân yêu, cùng bên nhau chia sẻ niềm vui, nỗi buồn.</p> <p>III. KẾT BÀI (0,5 điểm)</p> <p>Khẳng định lại vấn đề. Đánh giá ý nghĩa của vấn đề trong văn bản.</p>	
	<p>d. <i>Chính tả, ngữ pháp</i></p> <p>Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p>	0,25
	<p>e. <i>Sáng tạo</i>: Bài viết có giọng điệu riêng; cách diễn đạt sáng tạo, văn phong trôi chảy.</p>	0,5
Tổng điểm		10.0